

EKONOMSKI FAKULTET
UNIVERZITET U BEOGRADU

Velike trgovinske berze u svetu

- esej -

Perovic Marina 03/0183
Beograd, decembar 2006. godine

BERZE – POJAM I PODELA

Berza predstavlja posebno organizovano trziste (instituciju) na kome se prema unapred utvrdjenim uzansama i pravilima, po utvrdjenim vremenskim sekvencama, kupuje i prodaje odredjena roba. Kupovina i prodaja su predmet poslovanja berze shodno statutu i pravilima.

Berza ne kupuje i ne prodaje vrednosne papire, vec samo omogucava individualnim clanovima trgovinu vrednosnim papirima. U berzanskom poslovanju, redovno se pojavljuju brokeri i dileri, koji trguju na berzi samo ako ispunjavaju strogo propisane uslove.

1. **Broker** je mesetar, tj. osoba (lice) koji, kao agent, ispunjava sve naloge za drugoga – uz odredjenu proviziju.
2. **Diler** je, ipak, fizicko i pravno lice koje posluje u svoje ime i za svoj racun ali bez naloga.

Osnovni uslov, da proizvod bude proizvod na berzi, je da proizvod bude standardizovan i zamenljiv.

Dodatni uslovi:

- mora postojati obilnost ponude i traznje za proizvodima,
- visok stepen nestabilnosti cena i
- visok stepen konkurencije na trzistu.

Ta standardizacija je i omogucila razliku izmedju aukcije (gde se proizvod pojavljuje na trzistu) i berze (gde se proizvod ne pojavljuje), zatim pojavu termenske (odložene) trgovine. Sam rezultat je da su berze opstajale u razvijenim zemljama (London, Njujork, Cikago).

Postoje **dva privredna sistema** u razvijenim sistemima:

- **Anglo-americki** – institucionalizacija trgovine i to su berzanski sistemi (Sad, Velika Britanija) i
- **Klasicni Evropski** – sva placanja preko banaka i uloga berze je marginalna (podrucja kontinentalne Evrope).

U berzanske transakcije spadaju: novac, devize, vrednosni papiri (akcije i obveznice), kao i razne vrste robe (tipizirani proizvodi poljoprivrede i industrije).

Na berzi se trguje ziralnim novcem (slobodna sredstva na ziro racunu), menicom, cekom, akcijama i drugim hartijama od vrednosti, devizama, kapitalom (novcana sredstva cija je potrosnja odložena na rok duzi od jedne godine), zlatom i drugim plemenitim metalima, robom i finansijskim derivatima tj. trzisnim materijalom.

Berzanski posrednici su banke, Postanska stedionica i osiguravajuca drustva koja za obavljanje trgovine dobijaju saglasnost Narodne banke Jugoslavije, investicioni fondovi i drugi. Pod drugim berzanskim posrednicima brokerskog i dilerskog nacina trgovine podrazumevaju se: eskont firme, lombardne firme, ziro firme, zalagaonice, menjacnice, otkupne firme, brokersko dilerske firme.

Prema predmetu berzanskog poslovanja sve berze se mogu podeliti na:

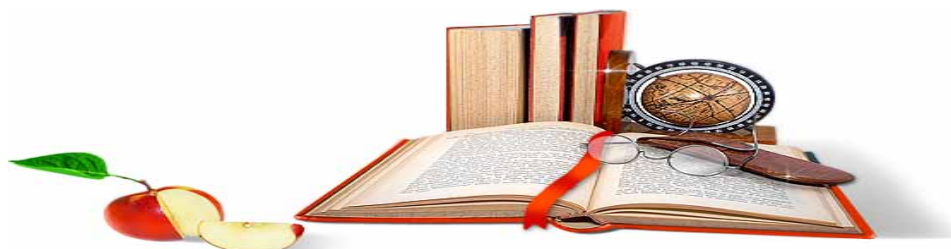
1. Efektne (ili trziste kapitala),

- Predmet poslovanja cine razni oblici vrednosnih papira (obveznice, akcije, sertifikati).
- Kao trziste kapitala, ovaj tip obezbedjuje preduzecima i pojedincima relativno brzu promenu strukture ulaganja i alokaciju raspolozivih finansijskih sredstava u rentabilne investicione projekte.

---- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE PREUZETI
NA SAJTU WWW.MATURSKI.NET ----

WWW.SEMINARSKIRAD.ORG
RAZMENA LINKOVA - RAZMENA RADOVA
RADOVI IZ SVIH OBLASTI, POWERPOINT PREZENTACIJE I DRUGI EDUKATIVNI MATERIJALI.

WWW.SEMINARSKIRAD.ORG
WWW.MAGISTARSKI.COM
WWW.MATURSKIRADOVI.NET

NA NAŠIM SAJTOVIMA MOŽETE PRONAĆI SVE, BILO DA JE TO [SEMINARSKI](#), [DIPLOMSKI](#) ILI [MATURSKI](#) RAD, POWERPOINT PREZENTACIJA I DRUGI EDUKATIVNI MATERIJAL. ZA RAZLIKU OD OSTALIH MI VAM PRUŽAMO DA POGLEDATE SVAKI RAD, NJEGOV SADRŽAJ I PRVE TRI STRANE TAKO DA MOŽETE TAČNO DA ODABERETE ONO ŠTO VAM U POTPUNOSTI ODGOVARA. U BAZI SE NALAZE [GOTOVI SEMINARSKI, DIPLOMSKI I MATURSKI RADOVI](#) KOJE MOŽETE SKINUTI I UZ NJIHOVU POMOĆ NAPRAVITI JEDINSTVEN I UNIKATAN RAD. AKO U [BAZI](#) NE NAĐETE RAD KOJI VAM JE POTREBAN, U SVAKOM MOMENTU MOŽETE NARUČITI DA VAM SE IZRADI NOVI, UNIKATAN SEMINARSKI ILI NEKI DRUGI RAD RAD NA LINKU [IZRADA RADOVA](#). PITANJA I ODGOVORE MOŽETE DOBITI NA

NAŠEM [FORUMU](#) ILI NA maturskiradovi.net@gmail.com

-
-